

**Upravičeno
zahtevamo
svobodo tiska!**

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Masarykova 14/II. Račun pri Poštni hran. 16.160. Rokopisov ne vračamo. Telefon 21-09.

Leto VI.

Ljubljana, dne 24. julija 1937.

Št. 29.

Naš edini in najvišji predstavnik države je Njegovo Vel. Kralj Peter II. Edino Njemu smo mi jugoslovenski nacijo- nalisti dali prisego udanosti in zvestobe in edinole Njemu bomo čuvali in očuvali Ju- goslavijo močno in nedeljivo, veliko in slavno!

Krfska deklaracija

Dne 20. 7. 1937 je minulo 20 let, ko je takratna vlada kraljevine Srbije s predstavniki Jugoslovenskega odbora stvorila prvi državno-pravni akt kot temelj naše današnje države. Spominjamo se še, kako je črnozolta monarhija z vsem svojim aparatom pritiskala na svoje jugoslovenske podanike, da protestirajo proti tej »izzivalni nesramnosti« poražene Srbije in veleizdajniških naših emigrantov, spominjamo se še, kako so kraljevovali ob strani avstrijskega cesarja, ki so se s svojimi protestne resolucije ter poudarjali svojo zvestobo k oni avstrijski liniji, ki jo je vsebovala tudi še poldrugi mesec prej prečitana Majniška deklaracija. Toda bilo je prepozno. Val jugoslovenskega nacionalizma, prepričanje, da moremo postati Slovenci svobodni le kot del jugoslovenskega naroda v skupni, jugoslovenski državi, — vse to je našlo izraza v navdušenju nad besedilom Krfske deklaracije! Samo ta je izražala takratno razpoloženje ogromne večine jugoslovenskih podanikov bivše monarhije.

Kot dva enakovredna pogodbenika so se vsedli k mizi na eni strani člani takratne srbske vlade z Nikolo Pašićem kot svojim predsednikom na čelu, na drugi strani člani jugoslovenskega odbora kot predstavniki jugoslovenskih podanikov Avstro-Ogrske monarhije. In ta dva enakopravna pogodbenika sta dogovorila temelje bodoče skupne, nacionalne države. Med gmenjem topov in prelivanjem krvi se je izvršil državniški akt, ki je bil v resnici revolucionaren. Odstranil je vse meje med Jugoslovenci, likvidiral naše podaništvo v tuji monarhiji, likvidiral pa tudi ponosno kraljevino Srbijo! Na ljubo večji, jugoslovenski bodočnosti so podpisali odgovorni državniški slavne kraljevine Srbije dokument, s katerim je dejansko prenehala kraljevina Srbija ter prešla v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, v današnjo kraljevino Jugoslavijo. Vse to se je zgodilo na temelju osnovnega principa, ki je tako ostro izražen v uvodu k tej deklaraciji s sledečimi besedami:

Predvsem naglašajo predstavniki Srbov, Hrvatov in Slovencev ponovno in najodločnejše, da je naš troimeni narod eden in isti po krvi, govorjenju in pisanem jeziku, po zavesti svojega edinstva, po neprekinitvenosti in celini ozemlja, na katerem nerazdeljeno prebiva in po skupnih življenjskih interesih svojega nacionalnega obstoja in vsestranskega razvoja svojega moralnega in materialnega življenja. Ideja o njegovem narodnem edinstvu ni nikdar zamrla, čeprav je bila vsa sila, umska in fizična, nacionalnih neprijateljev naperjena proti njegovemu edinstvu, njegovi svobodi in njegovemu nacionalnem obstoju. Bil je razdeljen na več držav, v sami Avstro-Ogrski ne samo na tri plemenska imena, marveč na 11 pokrajinskih uprav in 13 zakonodaj. Zavest narodnega edinstva in stremeljenje po svobodi in neodvisnosti so ga ohranili v neprestanih stoletnih borbah, ki jih je vodil na vzhodu s Turki, na zahodu pa z Nemci in Madžari...

(Prevod članka Stjepana Roce v »Narodni Odbrani«)

Zakaj smo se odločili, da pišemo o zastavi? Pripovedujejo hrvatskemu kmetu: »Nikar ne izvešaj državne zastave, to je srbska zastava — beograjska — ona nas zaslužuje Beogradu.« — »Samo hrvatska zastava je naša, vsaka druga je tuja.«

Eto, zakaj je nujno porazgovoriti se nekoliko tudi o zastavah. Resnica in samo resnica je sposobna, da razsvetli in razbistri mnoga vprašanja.

Zastava je znak državne in narodne zavesti. Vsak narod, vsaka država ima svojo zastavo. In kot se pozna ptica po svojem perju, tako se spoznava narod po svoji zastavi. Kadar zaplove ladja v luko, pogled najprej na njeno zastavo, pa dobiš odgovor na vprašanje, od kod prihaja ter kateremu narodu in kateri državi pripada.

V starih časih ni bilo zastav, obstojali so vojaški znaki, ki so jih nosili pred posameznimi oddelki vojske. Tako so nosili pred rimskimi legijami znak orla. V srednjem veku se pojavljajo zastave, ki pa so bile večinoma enobarvne. Turški sultani so imeli zeleno, kitajski cesarji rumeno, francoski kralji belo zastavo.

V naših narodnih pesmih se poje o »zastavah s križem«. To so bile zastave rdeče ali bele barve s križem v sredini in s križem vrh kopja. Pod njimi je branil naš narod svojo zemljo, svojo čast in svoje ime. Pod njimi je prelivaval svojo kri za »krst častni i slobodu zlatnu«. Poleg križev so bile uvezene tudi slike svetnikov, največ Matere božje in sv. Jurija ali pa svetnika krstne slave dotičnega junaka.

August Šenoa opisuje v svojem romanu »Seljačka buna« Gubčeve kmete, ki so nosili belo zastavo s črnim križem. Matija Reljković pa je opisal v svojem »Satiru« slavonsko selo 18. stoletja in pripoveduje, da so nosili svatje po turškem običaju »crljeni barjake«.

V začetku Karadjordjevega ustanka so bile zastave različne. Karadjordjeva zastava v letu 1805. je bila na pol bele, na pol zelene barve. Vojvoda Janko Katić sodobnik Karadjordjev, je imel dovolj dragoceno zastavo rdeče in zelene barve s slikama sv. Nikole in

V svoji knjigi »Borba za jugoslovensko državo« pravi dr. Ogris: »Zasluga te deklaracije je, da je z njo stopilo naše vprašanje oficijelno na mednarodno poprišče in tvorilo odslej del skupnozavezniškega vojnega programa. Mi Slovenci si lahko zapomnimo, da je iznesla Krfska deklaracija naše ime prvič v državno javnost. Dotlej so o našem obstoju vedeli le bližnji sosed, v resnost naših državnih aspiracij pa niso verjeli niti tiisti, ki se jih je najbolj tikalo. Dočim je hodila pred Srbi povsod njih stara in nova vojna slava in so spretnjeji hrvatski politiki že davno zanesli glas o nekdanjih hrvatskih kraljevih kronah med tuji svet, smo igrali Slovenci

Naše zastave

arhangelja Mihaela. Nekatere zastave so bile vzete kar iz cerkev, druge pa na naglo roko prirejene, kakršne so bile pač prilike, v katerih se je nahajal dotični starešina. Pozneje so dobili mnogi vojvode zastave pobarvane iz Rusije: na eni strani so bile iz rdeče, na drugi iz bele svile, imele so ruski in srbski grb ter različne napise. Med ostalimi je bil tudi ta napis: »Ta ruski orol štiti Srbijo. Milostivi pomagaj, da postane po svoji hrabrosti velika in napredna. Zaščiti srbski narod pred vsakim napadom, naj zavladava nad njim svoboda, naj postane Srbija prenovljena in velika.«

Na Cvetincu je pokrenil l. 1815. knez Miloš Obrenović drugo ustajo proti Turkom. Glavarji in vojvode so bili zbrani pri Takovski cerkvi. Miloš je vzel zastavo, jo dvignil in rekel: »Glejte mene, glejte sebe — v vojno proti Turkom!«

Paja Jovanović, znani naš slikar zgodovinskih dogodkov, je slikajoč ta dogodek naslikal Miloša z zastavo bele barve in z rdečim križem v sredi.

Za časa francoske revolucije se je pojavila prva tribarvna nacionalna zastava. Modra barva je predstavljala plemenitaško kri, bela je bila barva francoskih kraljev, rdeča barva pa je simbolizirala meščansko in kmetijsko kri. Po mišljenju Stjepana Radića so nastale hrvatska, srbska in slovenska trobojnica po vzorcu francoske zastave. Francozi so upravljal tri leta Slovenijo, Istro, Dalmacijo in del Hrvatske, v teh krajih so je vila francoska trobojnica.

Naše plemenske zastave: hrvatska, srbska in slovenska so šele iz novejšega časa. Zato je zgrešeno in ni v skladu z zgodovinsko resnico, če slikajo naši slikarji kronanje kralja Tomislava, Zvonimirja in carju Dušana pod trobarvno zastavo. Ali, kadar se iznese v gledališčih pri predstavi opere »Nikola Zrinski« hrvatska zastava, v »Boju na Kosovu« pa srbska. V tistih časih ni bilo niti ene niti druge.

Srbska zastava

Imamo dve nacionalni srbski zastavi. Prva je trajala le malo časa, druga pa je preživela balkansko in svetovno vojno.

Prva srbska ustava je bila proglašena v Kragujevcu kot takratni prestolnici Srbije

vloga mednarodnega trinajstega brata, od nikogar poznane, od vsakega preziranega. Krivi smo pa bili sami.«

Pa kljub temu ne vse nikjer zastave. ... od prave od proslave Majniške deklaracije počivajo na podstrešjih in čakajo na one, ki bodo znali pravilno razumeti zgodovino, na čase, ko se ne bodo več pojavljali ljudje, ki le radi svojih osebnih interesov in ambicij potvarjajo zgodovino, ustvarjajo svoje ogromne zasluge tam, kjer jih ni, gredo pa preko resnično važnih zgodovinskih dejstev samo zato, ker so se izvršila brez njih in preko njih. To je nauk, ki nam ga daje dvajseta obletnica Krfske deklaracije.

dne 2. 2. 1835 za vladanje kneza Miloša Obrenovića. Tretji člen te ustave govori o državni zastavi. Barve srbske državne zastave so bile sledeče: rdeča zgoraj — bela v sredini — modra spodaj.

V istem času, ko je začel Ljudevit Gaj razvijati ilirski pokret v Zagrebu z namenom, da zbere Hrvate, Srbe in Slovence na skupno delo in v skupno kolo, je torej knez Miloš Obrenović razvil v Kragujevcu kot glavnem mestu takratne Kraljevine Srbije prvo državno srbsko trobojko, v kateri so iste barve in v istem vrstnem redu, kot jih vidimo v hrvatski zastavi, ki je nastala šele 13 let pozneje. Hrvatska zastava je namreč nastala šele leta 1848.

Proti prvi srbski ustavi so se dvignile Avstrija, Turčija in Rusija. Vse tri velesile so se plašile preveč liberalne in demokratske srbske ustave. Bale so se, da bi začeli tudi njihovi narodi zahtevati iste pravice, kot jih je dajala srbska ustava srbskim državljanom. V tej ustavi so videli duh francoske revolucije in svobodoumna načela, ki so bila plašila za avstrijske, ruske in turške državnike. Kneževini Srbiji so očitali celo to, da ima njena državna zastava iste barve kot francoska.

S skupno odločbo so ukazale veselile mali Srbiji, da mora ukiniti novo ustavo, češ, da je škodljiva za njo samo, pa tudi zelo nevarna za njene sosedje. Tako je bila čez mesec in pol ukinjena prva srbska ustava. Če bi se to ne bilo zgodilo, bi bila imela Srbija isto zastavo, kot so jo razvili pozneje Hrvati. Srbi in Hrvati so torej brez vsakega vpliva in nagovarjanja spontano in enodušno stvorili eno in isto zastavo. Kdorkoli izveša hrvatsko zastavo, mora vedeti, da je imela ravno tako zastavo Kneževina Srbija in to 13 let prej, predno jo je izvesila Hrvatska.

Drugo srbsko zastavo: rdeče-modro-belo, kod katero je bilo osvojevano in maščevano Kosovo, pod katero je bila ustvarjena Jugoslavija, je razvil prvič knez Aleksander Karađordjević (1842—1858), oče Petra I. Osvoboditelja, ded Blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja in praded Nj. Vel. kralja Petra II. Ko se je vrnil iz vojne proti Turkom, je izbral iz hvalečnosti napram Rusiji prekorenjeno rusko zastavo za zastavo svoje države in svojega naroda.

V balkanski in svetovni vojni se je vila pred legendarnim junaštvom in herojsko srbsko vojsko srbska zastava, ki so jo nesli po vojni ob ogromnem navdušenju celokupne Francije skozi Napoleonov triumfalni slavolok. Pred njo se je odkril angleški kralj Jurij, ko so jo nesli mimo kraljevega dvorca v London. Njo je poljubil Wilson. Z njenimi barvami so bila okrašena prsa ljudi vseh stanov v Angliji, ko je l. 1915. slavila »Srbski dan«.

Zmagoslavna srbska zastava je bila prinesena v cerkev na Oplenju, v kateri spavajo večno spanje: trije Heroji, trije narodni Vzgojitelji, trije Osvoboditelji, trije Karađordjevići.

PO NAŠI ZEMLJI

resnica
ima večjo silo
kot tisočkrat izkričana laž!

Prota Vladimir Lijeskič

Pred par dnevi je umrl v Čačku daleč znani nacionalni in prosvetni delavec, prota Vladimir Lijeskič, ki je s svojim življenjem in delom pokazal, kako zna in mora biti duhovnik ne samo Kristov vojak, ampak tudi borec za svobodo in domovino.

Bilo je to l. 1914. v najhujših bojih okrog Smedereva. V nekem bataljonu smederevskega sektorja se je nahajal kot vojni duhovnik tudi blagopokojni prota Lijeskič. Vsled hudega navalav avstrijskih čet je padel skoraj ves bataljon s komandantom na čelu in ni bilo oficirja, ki bi prevzel vodstvo preživelih vojakov tega bataljona. Hrabri prota je razumel usodopolni trenutek; prevzel je poveljstvo bataljona v svoje roke in s svojo hrabrostjo je vžil novega poguma vojakom, ki so se že začeli umikati avstrijski premoči. S svojim »pomom« na čelu so potisnili Avstrijce daleč nazaj! Za svojo hrabrost je bil odlikovan z najvišjimi redi.

To ni prazna bajka, marveč resničen, dokumentiran dogodek, ki nam kaže junaštvo in hrabrost srbskih levov, ki so brez razlike spola in stanu čuvali Srbijo in ustvarjali Jugoslavijo. Ne »deklaracijski« pismeni boji, le hrabrost in kri takih junakov-duhovnikov nam je ustvarila in blagoslovila svobodo in ujedinjenje! Jugoslovanski nacionalni duhovniki, brez razlike ver bomo sledili takim vzorom kot je bil »proti — komandant bataljona«.

»Slava njegovemu spominu!«

Zastave na veter

Pred par dnevi je umrl v Čačku daleč znani nacionalni in prosvetni delavec, prota Vladimir Lijeskič, ki je s svojim življenjem in delom pokazal, kako zna in mora biti duhovnik ne samo Kristov vojak, ampak tudi borec za svobodo in domovino. In čista slovenskost je zavladovala po naši mili domovini in še nekoliko dalje tja do Vrbskega jezera. Motijo pa to slovenskost le še nekateri črni madeži. Prvi se je pokazal v Celju, drugi v Kranju. Slovenski izkoreninjenec so bili toliko predrzni, da so se oblekli kot slovenski fantje in premetili

Čuvajmo Jugoslavijo!

No, hvala Bogu, slovenskih izkoreninjenecv ni več toliko, da bi mogli pokvariti na ta način vse nastope slovenske samoniklosti in samoposti — bitnosti. Vsled tega so drugi koticiki naše mile domovine varni pred njimi in se lahko navdušeno zavijajo sl er v t. Prednjačijo »Slovenski študentje«, ki se bore izven Celja in izven Kranja silno požrtvovalno za slovenski narod in njegove pravice.

Lojze Zupanc:

Učitelj Čičigov in nacijonalizem

Še do včeraj tako rekoč učitelj Čičigov ni vedel, kaj pomeni beseda nacijonalizem, četudi je sleherni dan srečaval po vsej deželi Titikaki ljudi, ki jim je visela na ustnicah. Toda iz nekega nerazumljivega nagiba ni hotel nikogar vprašati po pomenu in vsebini te, tolikokrat po nemarnem izgovorjene besede, menda zato ne, ker se je po tihem bal razočaranja. Mislil si je pač: »Če ima ta besedica kakšen političen prizvok, potlej je že bolje, da se ne srečam z njo.« Menda so ga zato napadale takšne misli, ker je bil že od nekdaj skregan s — politikom.

In je imel po svoje prav. Kajti v deželi Titikaki je že tako, da vsak politik, ki hoče napraviti karijero, ujame najprvo nič hudega sluteto besedico »nacijonalizem«, jo zapre v kotec, si ga opri in odšvedra preko širne dežele Titikake v prelepo bobojedistansko mesto. Potlej ga dolgo ni na spregled. Čez leto ali dve pa ga le zaskomina, da bi se pokazal Titikakcem v vsej svoji veličini. In se pripelje v zibajočem se avtomobilu mednje na kratek obisk, tako rekoč, in se široko smeji in razkazuje začudenim rojakom zlato okovane čeljusti in se baha, da je beseda, ki jo je še nedavno zaprto odnesel iz dežele Titikake, meso postala in zadovoljno bobna z negovanimi prsti po svojem rejenem trebuhu — le kotca ni nikjer videti, ker ga je praznega zavrgel med staro šaro...

Ne, že zaradi tega, ker si politika in učitelj Čičigov nista bila medsebojno v časteh, se on zanalašč ni menil za besedico nacijonalizem.

vice. To so pokazali tudi v Ljubljani, ko so jo 19. 7. 1937 zavzeli v naskoku s sl er o Brez vsakega odpora se jim je Ljubljana izročila na milost in nemilost ter čaka sedaj na svojo usodo, ki pa najbrž ne bo prehudja. Slovenski študentje imajo namreč za vsak slučaj, zlasti za izlete proti Kranju, p

Če zapiha veter od vzhoda, si pripno na prsa te, če pa zapiha veter iz Ljubljane, se pojavijo na njih prsah slovenske. Bojimo se le, da bo prišel enkrat tako hud veter od vzhoda, da bo odnesel s seboj č n s e s l u f a t e, p o v e j a t e s e z j e s t e b u l i t e.

Eno generacijo za nami

Kjer je več ljudi skupaj, je tudi dosti debate, ker so ljudje pač različnih mnenj. Tako tudi na Jesenicah v naši tovarni debate ne izostanejo.

V nekem obratu K. I. D. na Jesenicah je hotel nek slovenoborec poučevati jugoslovanskega nacionalista o važnosti slovenstva itd. Jugoslovanski nacijonalist mu na njegove vsiljive besede odgovori:

Pojdi, pojdi! Jaz se s teboj ne morem razgovarjati, ker si vedno eno generacijo za nami. Ko je bila še pokojna Avstrija, sem bil jaz že Slovenec, ti pa Avstrijec. Sedaj pa, ko je Jugoslavija, sem jaz Jugosloven, ti si pa postal še Slovenec. Ko bom pa jaz že Slovan, boš mogoče ti Jugosloven!

Mi se temu jugoslovanskemu nacijonalistu prav lepo zahvaljujemo za plemeniti odgovor in želimo, da ga vsa javnost posnema in na tak način odvrne vsiljive slovenoborce, ki nimajo drugega v svoji publi glavi, kot samo to, kar jim narekuje znani šmarnogorski junak.

Iz domače politike

V dobi kislih kumare in pasjih dni navadno politika počiva. Izjemo dela Maribor, kjer se politiki niso poglobili leno po sencah mariborskih kostanjev, temveč vodijo ogorčeno borbo po časopisju. Razpadajoče kmečko delavsko gibanje g. Kukovca je dobilo zopet šizmo. Prvo razočaranje sta doživela g. Rosina in ing. Teržan, ki sta bila postavljena pred gotova dejstva. Kmalu nato so se ločili Mačkoveci, ki so kot edino pravoverni dobili blagoslov iz Zagreba. Sedaj so odpovedali ljubezen socijalisti, ker so čutili, da gibanje ne dobi tal med narodom in lovi zato kaline v že itak redkih socijalističnih vrstah. Ostali so sedaj samo še odenki najrazličnejših bivših strank, gibanj, pokretov in frakcij, ki se tolažijo, da so edini pravi predstavitelji udružene opozicije. Pa naivneži ne vedo, da si je udružena opozicija za vsak slučaj angažirala že popolnoma druge predstavitelje, ki se na skrivnem muzajo razpadajočemu gibanju.

Toda s tem nikakor ne trdim, da je bil takšno teslo, da ne bi mogli pojmovati pomena in obsega te edine besedice! Nak, tisto ne. Prosim, saj je bil učitelj Čičigov prav za prav izobražen človek in je vedel za pomen še vse drugačnih besed. Kaj pa mislite, da so besedice: misticizem, materijalizem, militarizem, merkantilizem, marksizem, kozmopolitizem in končno idealizem, idijotizem, monoteizem... manj uvaževane za onega, ki se hoče pred učenim svetom pohajati, da je svetovljansko izobražen? Vidite, tudi učitelj Čičigov se jih je moral na izust naučiti, če je hotel v deželi Titikaki obveljati za dobrega in vernega pripadnika mesta bobojedistanskega. Kajti je bilo na žalost tudi to res, da je bilo vse, kar je bilo iz dežele Titikake doma, vredno manj od smrdljive kranjske klobase, le oni redki izbranci, ki so se rodili v mestu Bobojedistanu, so bili dika in ponos dežele Titikake.

Menda so ubogi Titikakeci sami tako hoteli. Prišel pa je dan, ko se je učitelj Čičigov le moral zanimati za besedo nacijonalizem. Župan dežele Titikake mu je namreč povedal, da naj nikar ne misli, da je on samo narodni, ampak tudi ljudski učitelj. Seveda je bil učitelj Čičigov ponosen na to novo povišanje, saj je imel posej kar dve imeni mesto enega samega. Toda firbčen, kakršen je bil, je hotel le vedeti, kakšna je razlika med tema dvema besedama in je v svoji bogati knjižnici, katero je bil podedoval po umrli ujni, ki je bila branjevka v deželi Titikaki, poiskal slovarček tujih besed. Bil pa je tako razburjen, da je vzel s police Tomaža Kempčana »Hojo za Kristusom«, in ko je že prečital nekaj strani te pobožne knjige, se je šele spomnil, kaj prav za prav išče. Tako pokrepčanemu se mu je

Edina tolažba za gibanje bo menda tako zvana »madagaskarska skupina«, ki se bavi z idejo preselitve Slovencev na Madagaskar. Tako se enkrat za vselej izognejo Slovenci nevarnosti jugoslovenizacije. Klima je tamkaj baje prilično ugodna in avtohtono prebivalstvo malajsko-indijske rase bi pomešano s »slovenskim narodom« dalo višja bitja, ki bodo končno dala svetu tiste vrste pravo demokracijo, ki se neprestano poudarja od strani gibanja. Pa je tudi tu nastopilo razočaranje. Čuje se, da se tudi poljski Židje zanimajo za naselitev na Madagaskarju in tako bo še veliko vprašanje, komu bo dala Francija prednost. Madagaskarci so že izračunali datum, kdaj bo izginil zadnji Jugosloven iz Maribora, pa se uresničuje pri njih izrek: »Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade!« Gibanju tudi ni nič pomagalo, da je imelo angažiranega savinjskega jasnovidca Karmaha, ki prorokuje iz horoskopa bodočnost. Slednji je dobil po priličnih zasluzkih iz svoje »prorokovalske obrti« politične ambicije in je vložil v gibanje, oziroma glasilo »Neodvisnost« odvisne kapitale. Pa je to jasnovidstvo temeljito odrekli, kapitali so skopneli in »Neodvisnost« se bliža konec na »tuji jugoslovanski« zemlji.

Uspehi kompromisa v Kranju

V glasilu dekana Škrbca, »Gorenjec« stoji zapisana čudovita trditev, da bo novi klerikalnokompromisni občinski odbor »pridobil mestu Kranju naslov napredne trdnjave!« Dalje pravi »Gorenjec«: Liberalška »klikla je izključevala od sodelovanja ne samo delavca, trgovca in obrtnika, ampak tudi tisto mešansko družbo, ki ni trobila v njen rog!« Toda, da pokaže organ Matije Škrbca pravo luč, pravi uspeh kompromisa n. pr. za gostilničarje, navaja: V novem odboru »so upoštevani celo (!) gostilničarji, četudi je moških lastnikov gostilniških obrti zelo malo in bi z ozirom na obstoječo občinsko trošarino, ki bo verjetno tudi prišla v prihodnji proračun, itak ne mogli sodelovati pri sklepanju o proračunu. Saj nihče ne more biti sodnik v lastni stvari.«

Kajne, kako se glasilo g. Matije Škrbca trdi, da bi vpoštevalo gostilniško obrt! Na vse kriplje jo odriva: v svoji zadevi ne boš odločal ti, kranjski gostilničar, v moji pa tudi ne! V obeh bom — jaz odločal: Ker, to je kompromis!!

Poročilo iz Murske Sobotе

V vsaki kavarni, slaščičarni, gostilni ali kjersibodi se sliši samo madžarsčina, tako da sem imel vtis, da smo na Madžarskem, ne pa v Jugoslaviji. (Mogoče so se le hoteli pokazati pred tujci, da znajo madžarski ali pa imajo tajnosti, katerih tujci ne smejo slišati.)

Do srca se mi je zasmilila neka oseba, ko sem videl, s kakim prikritim strahom z menoj govori o židih in me je naenkrat prekinila: »Bodite vendar tiho, ravno tam sta dva!« Na domači zemlji imajo strah pred tujci, pred paraziti!

Če vprašam deklco, kakšnega rodu je, ti bo ponosno odvrnila, da je Madžarka, čeprav je v resnici Slovenka. Seveda, če bi bila le uboga Slovenka, bi to tujcu ne imponiralo.

Cerkovnik židovske sinagoge me je ves začuden gledal, ko sem ga nagovoril slovenski. Očividno si je misli: kaj mu pride v glavo, da hoče govoriti z menoj slovenski! Z največjim trudom sem se z njim sporazumel, in to v Jugoslaviji!

končno le posrečilo v slovarčku tujk najti pri besedici nacijonalen, razlago: naroden, ljudski...

»Hura!« je zakričal, da so zažvenketale šipe v oknih. »Saj to sem potlej nacijonalni učitelj. Prosim, tukaj stoji zapisano, da so besedice: nacijonalen, naroden, ljudski... med seboj v zlahti. Hura, Bog živi, hura!«

Presrečen, da je njegova bojazen zaradi besedice nacijonalizem poslej za vselej prepovedana iz njegove zavesti, si je privoščil pipico tobaka.

Naslednjega dne, ko je razlagal ukaželjni mladini svojo novo iznajdbo in se bahal, da je on ne samo ljudski in narodni, ampak tudi nacijonalni učitelj in da je to bral v učenih knjigah, je potrkalo na njegova vrata. Ni se še dobro ozrl, že je vstopil gospod Peter Klin.

Peter Klin je bil včasih tudi učitelj in stanovski tovariš učitelja Čičigoja, tako rekoč. Toda tisto noč, ko se je dan obesil, je napredoval in postal važen organ v deželi Titikaki. Poslej Čičigoja niti pogledal ni več, tako se je prevzel. Le dvakrat v letu ga je še obiskal za kakšno urico in se bežno pozanimal za njegovo zdravje. In odkar je avanziral, je pozabil na prijateljstvo, ki ga je časih vezalo s Čičigojem. V posesti bleščečega naziva »važen organ dežele Titikake« je pričel nekdanjega prijatelja Čičigoja tudi vikati. Čičigoj pa — buča z vso mogočo učenostjo natlačena — njega onikati! — Tako je bilo obema prav in vseč...

»Tako in tako, učitelj Čičigoj,« je začel organ Peter Klin. »Zatoženi ste, da potvarjate resnico in jo po nepotrebnem napihujete in se z njo pretirano bahate celo pred učeno se mladino. Ampak, vedite, da je vaše toza-

Iz Hrvatske

V novi politični hrvatski narodni koledar je uveden nov pomemben praznik: god in rojstni dan predsednika HSS drja. Vlada Mačka 18. julija! Slavi vse skupaj, vendar traja veselje tudi po tri dneve. Prvič je bil ta praznik z vsem navdušenjem praznovan leta 1935. potom razbijanja oken vsem onim, ki niso izobesili ta dan hrvatskih zastav. Lani je bila ta proslava slabša, to leto pa jo morajo proslavljati vsi kraji, kjer žive Hrvati, z največjim pompom. Treba je pač dvigniti že pomajajoče navdušenje!

V Zagrebu je bil osnovan poseben »Odbor za ustvarjanje suverenske štimunge na Prilazu 9 in v Kupinskem dvorcu« z znanim paraderjem dr. Pepičem Reberskim na čelu. Prirejen bo tudi jeder »nie da gewesen« ognjemet na igrališču Konkordije, kjer bodo svetovni pirotehnični strokovnjaki projicirali na nebo lik g. Predsednika s 5000 svečami. In tako dalje: godbe, tombole, srečolovi, kresovi, budnice — ter novo uglasheni pogrebni marši »sporazum«.

G. Predsednik bo sprejemal častitke po uvedenem ceremonijelu. Predpisane so solze veselja in ganotja v najvišji meri. Dovoljeno je tudi znojenje. Za ohlajevanje »zašvicanih« pristavev bodo skrbeli po vsej svobodni Hrvatski posebni krčmarsko-gostilničarski odbori. Naj bo g. Predsednik prepričan, da mu homo želeli tudi mi, »slavski zabušanti iz hladovine« ta dan dolgo življenje in trajno tako veselo vladanje v HSS.

Silno lepo je opisal »Hrvatski dnevnik« diplomatski sprejem ameriškanih Mačkovec in Frankovec pri dr. Mačku od 10. 7. t. l. Kot dokument naravnost obupnega, naročnega poročanja prinašamo te sličice:

»Po kratkem času so došli pred stanovanje predsednika še ostali bratje — ameriški Hrvatje. Drug za drugim so se vzpenjali v prvo nadstropje. Predsednik dr. Maček je ravno končal svoj razgovor z Ivanom Butkovićem ter šel naproti ameriškim Hrvatom. Z vsakim se je rokoval in ga vprašal, iz katerega kraja je, kje je rojen in kako živi. Nekera mala deklca, ki je prišla s svojo materjo iz Amerike, je nudila predsedniku svojo ročico. Ta jo je vprašal:

Ali govoriš hrvatski?

Govorim, jaz sem Hrvatica!

Vidiš, to mi je jako drago. Samo dobra bodi.

Deklca se je pritisnila k svoji materi in gledala z velikimi očmi človeka, o katerem je slišala v daljnem svetu toliko govoriti svojo mater in svojega očeta. Mislila si je: Sedaj sem pa končno videla vodjo Hrvatov!«

Ah, presrečna deklca!

(Iz »Jugoslovenskih Novin«)

To je namreč prostor, ki meri 500.000 m² in katerega se mora prirediti tako, da se lahko zbijajo po njem kroglice. Ker pa je ta igra pridržana samo boljšim ljudem, je treba prostor temu primerno urediti. Izumljena je čisto posebna trava, ki pa pri nas očividno ne uspeva. Dočim so kmetje že davno pokosili prvo košnjo, na t. l. travica še niti poglala ni. Jo bo treba pač še primerno zalivati in bo nekaj bednih tudi še v bodoče našlo vsaj malo zaposlitve, kar je gotovo vse hvale vredno.

devno prizadevanje dokaj piškavo z ozirom...

»Naj mi oprostijo, velengledni organ Peter Klin,« je zašklepetal s porcelanastimi zobmi prestrašeni Čičigov in klecnal od samega strahu. Če sem kaj zagrešil, popravi bom.«

»Za enkrat naj bo,« je Peter Klin stegnil kazalec desne roke in svareče ošinil ubogega Čičigoja z dolgim, presunljivim pogledom. »Toda zapomnite si, da je od nacijonalizma do šovinizma samo kratek korak. Lejte, tudi jaz sem nacijonalen, toda še v glavo mi ne pade, da bi se zaradi takšnega in podobnega navdušenja mogoče celo ustrelil. Dežela Titikaka potrebuje ljudi močnih živcev, ki ne bodo za vsako prazno figo izgubili glave...«

»Res je tako, popolnoma prav imajo, veleugledni organ Peter Klin,« je zajecel zaprepasčeni učitelj Čičigov. »Naj bodo prepričani, da jih bom v vsem poslušal in se jim ves pokoril.«

»Bomo videli!« se je odrežal Peter Klin. In odšel je.

Učitelj Čičigov pa se je tega srečanja tako prestrašil, da mu poslej tudi pipica ni več dišala. Tudi govoriti se ne upa več, kar tiho je in samo prikimava ali odkimava, če ga ukaželjna deca kaj vprašuje.

Titikakeci so kajpada zvedeli za vzrok njegovi molčečnosti. Pravijo pa, da je njegov strah pred govorjenjem prazen, kajti besede organa Petra Klina niso zmerom veljavne.

Peter Klin je zvedel za to natočevanje Titikakev. Omalovaževanje, ki mu ga s tem izkazujejo, pa ga baje zelo jezi. In da bi dal duška svoji onemogli jezi, zbira škapulirje, da jih bo imel pri roki, ko bo treba spokoriti grešne duše iz dežele Titikake.

Eh!...

Drobtine

Purani protestirajo

Jagodina, kjer imajo naši purani svojo centralo, je doživela pred kratkim čudno senzacijo. Ko je vozil vlak iz Jagodine, so ga zaustavili sredi proge purani. Niso pustili vlaka naprej, ker so zvedeli, da vozi njihovo perje. Vsi so se zasukali kot okrasek na klobuke in se začeli smejati. Izjavili so svedčano, da se puste radi izvažati na vse svetovne trge, da pa nikakor ne dovolijo, da bi se ponašali z njihovim perjem tako lepo skrojeno fantje kot so sedanjim ljudem, ki so stari čisto malo. Kaj bo, če ne bo več peresa za orle, ki jih purani kujejo?

Slovenski del sokolstva

Je pravi slovenski del? Vsak, ki je v Sloveniji, vidi, da je to pravi slovenski del. Tako pravi »Slovenec«. Ker ima res pravi žegen iz Rima in piše samo po navodilih Sv. stolice, se prav gotovo ne moti. Čudno pa je to. Kolikor poznamo vodilne gospode od JNS, se nam ne zdi nobeden posebno pripraven za drog ali bradljo in druge sokolske coprnije. Ker si je ravno naše Sokolstvo zopet priborilo meč Kralja Aleksandra I. in je treba za tako stvar precej priprav in truda, se naši Sokoli vsaj v zadnjih mesecih prav gotovo niso imeli časa baviti s politikom. Sicer pa spada vse to že v preteklost, kajti lahko izdamo tajnost, da bodo morali sokolski Sokoli v bodoče vsaj pri tem vremenu vzkliti samo: »Kaj bo, če ne bo več peresa za orle, ki jih purani kujejo?« Navodilo so že dobili iz Kopitarjeve ulice in to je tudi za slovenske Sokole edino merodajno.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Omladina JRZ

»Narodna Samouprava, informativni organ kraljevnega odbora JRZ v Kragujevcu« objavlja v svoji številki od 10. 7. t. l. poziv vse narodni mladini v Šumadiji, naj vstopi v omladino JRZ. Opisujejo vse odlike in vrline JRZ navaja propagandni oklic med drugim doslovno:

»Naše vodstvo diči in krasi tudi naš veliki zadruhar g. dr. Anton Korošec, ki je bil edini tako pogumen, da je izjavil mogočnemu cesarju v oči: »Prekasno, Vaše Veličanstvo, usoda je že odločena.«

Naše vodstvo izpopolnjuje tudi g. dr. Mehmed Spaho, ki je dokazal svojo ljubezen napram narodu in Jugoslaviji s svojim demokratizmom ter ostal tudi v najtežjih prilikah na liniji splošnih narodnih teženj.«

Z očuvanjem narodnega edinstva je mogoče očuvati tudi državno edinstvo

LJUBA MLADINA!
BRATJE IN SESTRE!

Na jutrišnji dan praznujejo vse naše organizacije vojnih dobrovoljcev Kraljevine Jugoslavije praznik svoje krstne slave: »Vidov dan«.

Ob tej priliki pozivamo mi vojni dobrovoljci vse našo jugoslovensko javnost, v prvi vrsti pa našo mladino, da se spomni nazaj v dobo pred 548 leti, ko se je bila usodopolna bitka na Kosovem polju. Nesloga je rodila nesrečo našega naroda, da je bil od sovragove premoči premagan in da se je moral skozi stoletja mučiti in boriti, dokler si ni priboril zopet svoje svobodne države. Obletnica Vidovdana leta 1914. je bila zopet signal za nas vse, da na strani našega Pijemonta kraljevine Srbije priborimo naš končni cilj: »Zedinjenje vsega jugoslovanskega naroda« in lastni, svobodni državi Jugoslaviji pod žezlom velikega kralja Petra I. Osvoboditelja in njegovih potomcev.

Bratje in sestre! Ljuba mladina!

Poklonimo se jutri stotisočim junakom, ki so brez oklevanja in prostovoljno skozi veke žrtvovali svoja življenja v borbah za osvobodjenje, da se ustvari to, kar je končno dovršil s svojo železno voljo naš veliki Kralj

Matorim fantom, ki v »Sloveniji« tako nadarjeno zastopajo smešno in premagano stališče, smo v teku naše gverilje o tujih napisih v Ljubljani parkrat rekli Pavlihe in don Kihoti. Žal nam je iskreno (oprostite ruski besedi!), da smo jih obložili z olikanimi in literarnimi priimki. Bili so ogorčeni in so nam oni dan odgovorili naslednje: »Kdor zmerja, dokazuje samo, da je inferoren.« Ko so to zapisali, so si pomeli roke, češ: »Dobro smo jih! E, samo star vol potegne voz iz drage.« Pa so v svojem zmago-slavju še isti mah pozabili — oprostite starcem, ki jih zapušča spomin! — gornje zlato pravilo in nam stresli na grešne glave celo golido zmerjanja in psov: pohojenci, jugoslovenarstvo, jugoslovenska babljavašina, miselna praznina, pobalinstvo, ilirstvo, kolofokarstvo itd.

Ex tuo ove te judico! Odkar zobljete iz znanih jasl, vam je latinščina dvojno mila, zato upamo, da ne boste preveč razžaljeni. Tej čisto formalni ugotovitvi moramo dodati še eno iste vrste. »Slovenija« pravi, da smo zagrešili grd osebni napad in natvezuje na to zopet okoren ponk o časti in spodobnosti. Dobro vemo, da nismo imenovali nikakršnega imena, razen ako se gospodje čutijo prizadete, ker njihovo smešno vbadanje imenujemo včasih starčevsko mahedravost. Toda »Slovenija« si je tega očitka vsaj nekoliko sama kriva. Kaj ni na čelo svoje zadnje številke postavila obupno naivnega članka izpod peresa »starejšega gospoda, ki je prepotoval mnogo sveta«? Ni bilo treba, da je uredništvo na tako izviren način predstavilo čitateljem svojega novega sodelavca (oprostite ruski besedi). Dikcija, slog, predvsem pa ganljivo naivna vsebina dovolj jasno kažejo, da je pisec najbrže še starejši nego so gospodje okoli »Slovenije«. Kar radi verjamemo, da je prepotoval mnogo sveta, po njegovem članku pa se glasi naša sodba: Martin v Zagreb, Martin iz Zagreba. Vsekakor nam ni jasno, dali je »Slovenija« opazka o »starejšem gospodu« priporočilo ali opravičilo. Sicer pa, da se razumemo: Starost sama na sebi ni nič sramotnega, ako ni združena s sestavki, ki zagledajo beli dan v »Sloveniji«. Morda je bil

oni »starejši gospod« celo v »zamejstvu«, slabo zanj, da je zapustil zapeček ali omizje ter se na stara leta lotil mahanja z uma svitlim mečem. On s tem samo »mali« (oprostite besedi iz »Slovenijine« zakladnice!) borbenost slovenoborstva.

Po teh formalnih ugotovitvah nas skoro mineva želja, da bi ozbiljno (oprostite srbski besedi, ki jo je pri nas udomačil Fr. Levstik!) debatirali z matorimi gospodi, ki so si postavili tale tri načela: 1. »jugoslovenar« (oprostite psovki, ki je »Made in Slovenia«) nikoli nima prav, 2. je nemoralen in 3. duševno inferoren. Po teh treh načelih se zvesto ravna in od njihove suverene trme, — godrnjavi starci so vsi trmast, da nikoli tega, — jih ne spraviš na pametno pot z nikakršnim dokazom. Kar se ne vjema z njihovo jadro tezo, je vse abotno. Ta izraz ljubijo nadvse, ker mislijo, da je samobitno slovenski.

Etimološke debate so ž njimi nemogoče, saj zanje velja ona Šekspirjeva: Razposajena beseda spi v zabutih ušesih. Fina ironija jim je nedostopna, njih ušesa reagirajo šele na srobotovo struno. Naši sestavki niso pisani v slogu cmokavzarstva, zato jih gospodje pri replikah prevajajo v svojo arhaistično slovenščino, o kateri so globoko prepričani, da je lepa, blagolglasna in klena, pa je samo rovtarsko okorna; poseben čar humornosti pa ji dajejo čisto nove tvorbe, ki so tako ljubke v svoji nerodnosti, da zabavajo marsikoga. To tembolj, ker so iznešene z neko bahavo tragiko, ki redno vzbuja dojem neodoljive komike. Zaradi tega jim moramo marsikaj odpustiti, starcem okoli »Slovenije«. List je verna slika njihovih osebnosti in posebnosti. Ugotavljamo pa to, da zmerjati še znajo, toda ne inteligentno.

Takisto je z njimi nemogoč vsak razgovor o jugoslovanskem nacionalnem vprašanju, oni ta problem odklanjajo a limine. Nemogućnost narodnega edinstva utemeljujejo s tem, da nam predložujejo, kako je carizem v svojem nasilstvu in nesposobnosti zagnal Poljake v nasprotni tabor, kako je povzročil v Ukrajini razcep in prvobitnim Rusom zastudil celo rusko narodno ime. Kaj ne vidijo,

da si je Varšava odbila mazurske Poljake, Ljubljana pa koroške Slovence? Ali so šli oboji v nemški tabor zaradi svoje globoke narodne zavesti, če se Poljaki zaradi nje niso mogli sporazumeti s Petrogradom, Korošci pa ne z Brejcem?

Slovensko vprašanje je vprašanje dobre uprave in smotrene državne politike. Rešeno bo čez noč, ako se odstrani korupcija in nesposobnost v upravi. Oboje pa v naši banovini ni nič manjše, nego v drugih delih države. Kar se pa slovenstva samega tiče, je kljub temu tako zelo saturirano, kakor nikoli ni bilo, osobito tedaj ne, ko izdajatelj »Slovenije« niso čutili potrebe, da povzdignejo svoj glas v obrambo našega jezika. Samo starihe in Pavlihe okoli »Slovenije« ne vidijo glavnega problema, marveč tolčejo v prazno in mimo cilja ter pripisujejo vse nevednosti misli narodnega edinstva, ki so ga propovedovali naši najodličnejši možje. Če je kdo, potem so pač jugoslovenski nacionalisti v tem pogledu v zelo dobri družbi. Ako tedaj »Slovenija« vlači v to debato dr. Plešiča in dr. Laha, sta oba vsekakor v dobri družbi, gotovo v boljši nego je družba slovenoborskih omejeencev.

Ti si namreč vtikajo za klobuk Prešerna in Cankarja čisto po nemarnem. Če poznajo stari gospodje prepisko Vrazovo s Prešernom, potem bodo vedeli, da Prešeren ni imel nikakega tehtnega ugovora proti Vrazovim dokazom, le v znani puščici je dal duška svojemu nezadovoljstvu nad vsekakor večjim Vrazovim konceptom. Kar pa se tiče Cankarja, se gospodje gotovo spominjajo, kakšen politik je bil to. In vprašanje je gotovo predvsem politično! Mnogo njegovih del — klobuk doli, njegove politične izpade, izjave in nastope pa ogrnimo s plaščem prizanesljive pozabljivosti. Stvar je pač taka: Prešeren je bil velik poet, toda Vrazov koncept je večji nego Prešernov, Cankar je velik pisatelj, toda Plešičeva politična misel je večja od Cankarjeve, najsi je slednji neokusno norčeval iz Plešiča. Samo pri »Sloveniji« ne opazamo te usodne diskrepance. Gospodje so majčkani, kakor so majčkani, tako je majčken njihov politični koncept.

Podprti tabor

Tabor »slovenskih fantov in moč« je potekel na strašno mogočen način. V radiju smo slišali, da je zbrana desettisočglava množica, katoliški tisk je pisal že nekoliko previdnejše, objektivna statistika pa je dala številke, ki so precej žalostne, če se upoštevajo, kakšna agitacija se je vodila za ta tabor, na katerega je moral celo ranjki nadškof doktor Jeglič. Ugotovili smo, da je bil tabor, ki je bil danes denar. Kako bi izgledale prireditve jugoslovanskih nacionalistov, če bi bile tudi one podprte s takimi dnevnici. Pa so tudi brez dnevnice lepše kot vsi taki tabori, kar je dokazal na primer Maribor ravno 29. VI. t. l.

Čudna poročila

Neke radio oddajne postaje so pred kratkim poročale o zmagovitih uspehih nacionalnih čet pri Bilbau ter tudi javile, da so se čete po zmagi podale v rimokatoliško cerkev, da se zahvalijo Bogu za veliki uspeh. Ko pa je bila cerkev napolnjena z vojniki, je več min eksplodiralo, kar je bila cerkev podminirana. Tako je bilo mnogo vojakov ubitih, cerkev pa porušena in uničena.

Kot so iste radio postaje poročale, so obstojale te čete večinoma iz Marokancev — mohamedanske vere — in je to poročilo zelo, zelo dvomljivo:

1. Ker mohamedanci ne hodijo v rimokatoliške cerkve zahvaljevat se Bogu za dobre uspehe,

2. ker si vojaki v tako važnih in hudih bojih ne morejo vzeti časa, da bi hodili v cerkev,

3. ker prav gotovo Baskom kot vernim katolicanom ni prišlo na misel, da bi ravno v rimokatoliški cerkvi z minami pobijali vojake-mohamedance,

4. ker je čudno, kako da so nacionalne čete našle sploh še kako rimokatoliško cerkev na ozemlju madridske vlade, ko so iste radio postaje tekom španske vojske že večkrat poročale, da so rdeče čete porušile in uničile vse cerkve...

Poravnajte naročnino!

Bratje in sestre! Ljuba mladina!

Kot simbol našega narodnega in državnega edinstva je naš veliki Kralj Ujedinitelj podaril svojemu narodu enotno jugoslovensko trobojko. Zapovedal je, da naj nam ostanejo srbske, hrvatske in slovenske zastave samo kot spomin na preteklost, bodočnosti pa naj pripada samo ena trobojka, to je jugoslovenska. Naša trobojka je simbol narodnega in državnega edinstva. Zato bratje in sestre obsojamo vsaki poskus, da se med nami zopet pojavljajo stare zgodovinske trobojke, ker to pomeni delati proti zapovedi našega Kralja, to pomeni rušiti to, kar nam mora biti prava zapoved: Čuvati in učvrščevati narodno in državno edinstvo.

Poklonimo se barvam naše jugoslovenske trobojke, saj iste vsebujejo vse naše slovenske, srbske in hrvatske tradicije, seveda samo v toliko, kolikor so iste bile res častne in slovanske. Nosimo to našo sveto jugoslovensko zastavo vedno visoko v vseh borbah za naše narodno in državno edinstvo in v resen opomin našim sovražnikom, da so vsa njihova prizadevanja zaman, ker jugoslovenski narod je obljubil mrtvemu velikemu kralju Aleksandru I., da bo njegove zapovedi do groba zvesto izpolnjeval.

Bratje in sestre, draga mladina!

Dosti je še sovražnikov, ki skušajo rušiti narodno in državno edinstvo. Zagotavlja se nas, da na naših mejah ni nobenega topa več, ki bi bil proti nam naravnani. Mi smo hvaležni za to zagotovitev in želimo, da bi bilo tako. Ali mi imamo danes skrite sovražnike zunaj naših meja, pa tudi med nami, ki skušajo zahrbtno in podtalno rušiti veliko idejo padlih borcev: idejo narodnega edinstva. Bratje in sestre, ti sovražniki so nevarnejši od topov

na mejah. Odkritega sovražnika ni bilo nikdar strah zavednega Jugoslavena. A ti sovražniki delujejo tiho od moža do moža in rušijo enotnost našega naroda in mu hočejo sugerirati, da se razdeli in različi. Proti tem je treba voditi najsilnejšo borbo, ne smemo se strašiti tudi nobenih žrtv. Ker, zapomnite si to, da je s porušenjem narodnega edinstva porušena tudi naša državna celota, da bi bila v tem slučaju jugoslovenska državna enotnost tako porušena, da bi kmalu postala Jugoslavija plen kakega zunanega sovražnika.

Zato draga mladina, bratje in sestre, se danes tukaj ob odkritju te spominske plošče blagopokojnega Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja in ob priliki spomina na vse padle borce za Osvobodjenje in ujedinitenje na Vidov dan zaklinjamo, da bomo v vseh borbah ponosno nosili naš jugoslovenski narodni prapor in da nas bodo v vseh teh naših borbah vodile sence onih nesmrtnih junakov, ki so dali svoje življenje za nas od Kosovega do danes, ki niso nikdar delali razlike med Srbom, Hrvatom in Slovencem, temveč so padli za svobodo vsega jugoslovanskega naroda.

Veliki Jugoslovanski Sokol in Vitez blagopokojni Kralj Aleksander I. Ujedinitelj naj večno živi v naših sreih in sreih naših bodočih pokolenj.

Slava Viteškemu Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju!

Živel naš mladi Kralj Peter II.!

Govor dobrovoljca brata Joce Žagarja pri odkritju spominske plošče Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju v šoli na Grabnu